

Socialförsäkringsutskottets yttrande

1978/79: 2 y

över viss del av propositionen 1978/79: 160 om fortsatt reformering av inkomstskatten, m. m. jämte motion

Till skatteutskottet

Genom beslut den 3 april 1979 har skatteutskottet berett socialförsäkringsutskottet tillfälle att yttra sig över dels propositionen 1978/79: 160 om fortsatt reformering av inkomstskatten, m. m., punkterna 13 och 14 i hemställan, dels den i anledning av propositionen väckta motionen 1978/79: 2433 av Olof Palme m. fl. (s) i motsvarande del (yrkandena 12 och 13).

Försäkrad, som är inskriven hos försäkringskassa, har rätt till sjukpenning om han har en årlig förvärvsinkomst som uppgår till minst 4 500 kr. eller är s. k. hemmamake. Med hemmamake avses sådan försäkrad som har en arbetsinkomst som understiger 4 500 kr. om året men som är gift och stadigvarande sammanbor med sin make eller, i annat fall, stadigvarande sammanbor med barn under 16 år eller med någon som han tidigare har varit gift med eller har eller har haft barn med. För varje sjukpenningförsäkrad förvärvsarbetande fastställer försäkringskassan en sjukpenninggrundande inkomst. Härmed avses den inkomst i pengar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad som den försäkrade kan antas komma att få under det närmaste året.

Fr. o. m. år 1974 är sjukpenningen skattepliktig och pensionsgrundande. I samband med denna reformering av sjukpenningförsäkringen höjdes den nedre inkomstgränsen för tillhörighet till försäkringen från 1 800 kr. till 4 500 kr. (prop. 1973: 46, SfU 1973: 21, rskr 197). Föredragande departementschefen anförde i anslutning härtill att den nedre inkomstgränsen tämligen nära följt deklarationspliktsgränsen alltsedan den obligatoriska sjukpenningförsäkringen infördes och att gränserna för å ena sidan deklarations- och skatteplikt och å andra sidan tillhörighet till sjukpenningförsäkringen borde överensstämma. För en höjning av inkomstgränsen talade enligt departementschefen också den allmänna löneutvecklingen sedan år 1962 då gränsen om 1 800 kr. bestämdes.

I lagen om arbetsskadeförsäkring, som trädde i kraft den 1 juli 1977, har införts bestämmelser som innebär att den sjukpenninggrundande inkomsten i regel läggs till grund för beräkning av sjukpenning och livränta från arbetsskadeförsäkringen. Om årsinkomsten är lägre än 4 500 kr., skall ersättningsunderlaget beräknas till detta belopp. Motiven bakom bestämmelserna var bl. a. att skapa enhetliga beräkningsgrunder för sjukpenning inom socialförsäkringsområdet (prop. 1975/76: 197, SfU 1975/76: 40, rskr 377).

I den föreliggande propositionen läggs fram förslag bl. a. om att vissa skattepliktiga förmåner, såsom sjukpenning m. m., skall inräknas i det kommunala skatteunderlaget. För att balansera den ökning av det nämnda skatteunderlaget som blir följden av förslaget bör, enligt propositionen, grundavdraget vid den kommunala inkomsttaxeringen höjas från 4 500 kr. till 6 000 kr. samtidigt som den av staten finansierade särskilda skattereduktionen minskas i motsvarande mån. Enligt uttalanden i propositionen medför det höjda grundavdraget att någon kommunal skatt inte blir aktuell — och i praktiken inte heller någon statsskatt — förrän inkomsten överstiger 6 000 kr. I propositionen erinras om att departementschefen i annat sammanhang (prop. 1978/79: 111, bil. 7) har föreslagit att deklaraationspliktsgränsen höjs till 6 000 kr. Motsvarande beloppshöjning bör enligt propositionen ske även på andra håll i skattelagstiftningen där en anknytning finns till grundavdragets storlek, t. ex. beträffande skatteplikten för sjukpenning.

Som en följd av ändrade bestämmelser om kommunalt och statligt grundavdrag i skattelagstiftningen föreslås, med i huvudsak samma motivering som när gränsen senast höjdes, att den nedre inkomstgränsen för tillhörighet till sjukpenningförsäkringen höjs till 6 000 kr. Detta medför i sin tur, enligt propositionen, motsvarande ändringar i lagen om arbetsskadeförsäkring. För att förebygga att försäkrade, som vid tiden för lagändringens ikraftträdande den 1 januari 1980 har en årlig förvärvsinkomst mellan 4 500 kr. och 6 000 kr., får en försämring i skyddet vid sjukdom föreslås att sådana försäkrade övergångsvis får behålla sin sjukpenningförsäkring enligt nuvarande regler så länge inkomsten uppgår till 4 500 kr. men inte till 6 000 kr. Stiger inkomsten till 6 000 kr. eller däröver blir de nya reglerna tillämpliga.

Motionärerna i motionen 2433, Olof Palme m. fl., begär (yrkandena 12 och 13) att riksdagen avslår förslagen om ändringar i lagen om allmän försäkring och lagen om arbetsskadeförsäkring. De erinrar om att de i en motion med anledning av propositionen 1978/79: 95 om den kommunala ekonomin yrkar avslag på regeringens förslag om en höjning av det kommunala grundavdraget till 6 000 kr. Motivet för motionärernas avslagsyrkande är att regeringen inte har presenterat en tillfredsställande lösning på hur den framtida kostnadsfördelningen mellan stat och kommun skall utformas om kommunerna får tillgodoräkna sig skatten på förmånsinkomsterna. Härtill kommer enligt motionärerna att förslagen kommer att skapa byråkratiska följdverkningar av betydande omfattning. Motionärerna finner det också anmärkningsvärt att regeringen utan föregående remissbehandling lagt fram förslag som medför administrativa svårigheter. Intill dess ett bättre förslag föreligger om hur man skall kunna bevara neutraliteten mellan stat och kommun i fråga om beskattningsrätten på förmånsinkomsterna bör grundavdragen enligt motionärernas mening bibehållas vid 4 500 kr. vid såväl den statliga

som den kommunala beskattningen. De yrkar till följd härav avslag på samtliga förändringar som förorsakas av regeringsförslaget om de ändrade grundavdragen.

Utskottet, som ansluter sig till motionärernas överväganden, anser — från de synpunkter utskottet har att företräda — att någon höjning inte bör ske av den nedre inkomstgränsen för tillhörighet till sjukpenningförsäkringen. Som en följd härav kan utskottet inte heller biträda förslaget om ändringar i lagen om arbetsskadeförsäkring. Utskottet föreslår således att skatteutskottet tillstyrker bifall till motionen 2433, yrkandena 12 och 13, och avstyrker bifall till propositionen, punkterna 13 och 14 i hemställan.

Stockholm den 17 april 1979

På socialförsäkringsutskottets vägnar
SVEN ASPLING

Närvarande: Sven Aspling (s), Eric Carlsson (c), Per-Eric Ringaby (m), Gillis Augustsson (s), Arne Magnusson (c), Helge Karlsson (s), Britta Bergström (fp), Eric Marcusson (s), Börje Nilsson (s), Gösta Andersson (c), Ralf Lindström (s), Elis Andersson (c), Christer Nilsson (s), Blenda Littmarck (m) och Börje Hörnlund (c).

Avvikande meningar

1. av Eric Carlsson, Arne Magnusson, Gösta Andersson, Elis Andersson och Börje Hörnlund (alla c), vilka anser att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Utskottet, som" och slutar med "i hemställan." bort ha följande lydelse:

Såsom framgår ovan av uttalanden i propositionen är den föreslagna höjningen av den nedre inkomstgränsen för tillhörighet till sjukpenningförsäkringen och följdändringarna i lagen om arbetsskadeförsäkring en konsekvens av regeringens förslag om bl. a. ändringar beträffande det kommunala och det statliga grundavdraget. På grund härav anser utskottet att skatteutskottet endast bör biträda sådana ändringar i lagen om allmän försäkring och lagen om arbetsskadeförsäkring som kan följa av skatteutskottets beslut i frågan om grundavdragen vid beskattningen.

2. av Per-Eric Ringaby (m), Britta Bergström (fp) och Blenda Littmarck (m), vilka anser att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Utskottet, som" och slutar med "i hemställan." bort ha följande lydelse:

Såsom framgår ovan av uttalanden i propositionen är den föreslagna höjningen av den nedre inkomstgränsen för tillhörighet till sjukpenningförsäkringen och följdändringarna i lagen om arbetsskadeförsäk-

ring en konsekvens av regeringens förslag om bl. a. ändringar beträffande det kommunala och det statliga grundavdraget. Under förutsättning att de i propositionen föreslagna ändringarna beträffande grundavdragen genomförs anser utskottet — från de synpunkter utskottet har att företräda — att skatteutskottet bör tillstyrka bifall till punkterna 13 och 14 i propositionens hemställan samt avstyrka bifall till motionen 2433, yrkandena 12 och 13.